

L'IGNORANCIA

REVISTA CRÓNICA

ORGA Y XEREMIES DE VARIES SOCIETATS DE MALLORQUINS.

A Palma, cada número..... 0'05 cèn. pta.
 A domicili. Es trimestre..... 0'65 »
 Un any..... 2'50 »
 Per dotzenes..... 0'45 »
 Num. atrassats des 2.º tom... 0'05 »
 Id. id. des 1.º tom... 0'07 »

SONARÀ CADA DISSAPTE COM HA SONAT FINS ARA
 SI TÉ VENT Á SA FLAUTA.

ADMINISTRACIÓ: CADENA DE CORT, N.º 11.

Fóra Palma. Dins Mallorca. } 3 mesos.... 0'85
 } 1 any..... 3'25
 Dins España .. } 3 mesos.... 1'00
 } 1 any..... 3'50
 A Ultramar y s' Estrangè. } 3 mesos.... 1'00
 } 1 any..... 5'50

SON SERVERA.

Anant desde Palma à Artá, passat Manacor, se trôba un pòble que s' anomena Sant Llorèns d' es Cardaxar, y allà se pòt dí qu' acaba part de s' animació que mos ha acompanyat tot es camí, amb cases y terres conrades; perque desde Sant Llorèns fins à Artá se trôban moltes garrigues y pinás, y pòques cases ferm; tenguentse qu' atravessà una petita cordillera que fa d' aquell remòt país un bossí de terra que no pareix ja de Mallorca.

A la dreta d' aquesta cordillera ó sia à sa part d' es Xalòch s' hi òbri un vall qu' està plè de vegetació desde sa mateixa muntaña fins à la mar, y que té un atractiu inesperat p' es viatgè. A un punt molt pintoresch d' aquest vall hey creix una població notable, encara que tenga una iglesia de pòca cabuda y més pòca altura, amb un campanà xato y sense punta, y estiga despujada de moltes gales qu' ostentan altres poblacions. No per axò, emperò, deixa aquesta vila de tení cases regulás y carrés drets encara qu' estrets, ni deixa de tení tampoch un cèl alegre y una campiña deliciosa, y ses figues sèques y ses ensaymades millós de Mallorca. Es nòm d' aquesta població es *Son Servera* y sa séua modèrna història mereix essè coneguda de tothom.

Als principis d' es sigle XVII aquesta vila no ecsistia encara. Lo que ecsistia en aquest punt era una possessió d' es mateix nòm, pròpia d' En Xerafi Nebot, el qual en son testament de fetxa de 20 Octubre de 1618 la va fé tróssos per dividirla entre els séus infants, comentant aquests à ferhí algunes cases aisla-des. Coranta anys després se va establí una possessió veynada anomenada Son Fragari, y ja comensaren ses cases à espessirse una mica à mòdo de llogaret, lo qual fonch causa de que s' hi construhís un oratòri ahont anava à dirhí missa els diumenges y fèstes un capellà, al principis des sigle XVIII. Devés l' any 1740 constava de 190 vecins, amb

unes 613 persones de comunió y 95 habitants de ses possessions de per allà pròp.

L' any 1741 hey va posá Vicari, amb fònt de baptisme y sagrats òlis, el Bisbe Don Benet Pañelles y Escardó; fentsè es primé baptisme el día 1.º d' Octubre en sa persona de Juan Bautista Servera.

Aquesta Vicaria quedá dependent de sa Rectoria d' Artá, que no deixa de tení sa séua història particulá; perque antigament à n' es punt anomenat «Lo Monastir de Bellpuig,» hey estavan els frares premostratenses, y aquests eran els rectós de la vila d' Artá.

Còm hey desembarcavan tants de mòros per aquesta part de Mallorca, aquests frares varen baratá els beus que tenian à Artá amb altres del Reyne de València pròpis d' es marquès de Bellpuig; y fèt es barat, dit marquès va essè es Rectó d' Artá, però còm no estava ordenat ni deya missa, hey posava allà un Vicari perpètuo que cuydava d' aquella parròquia numerosa.

Essent. ydò, Rectó d' Artá, es marquès de Bellpuig, y per consegüent de Son Servera, llogaret d' Artá, l' any 1755, Don Llorèns Despuig y Cotoner va declará iglesia s' oratòri de Son Servera, posanthí Reserva y tot es demés servici qu' hey mancava. Axò succehí en 14 Juñy de dit any, y en 28 Setembre d' es mateix, se va posá el Santíssim Sagrament demunt l' altar majó, fentsè una processó solemníssima acompanyada de sa música de Felanitx que l' hey féren aná apòsta.

L' any 1820, abans de sa peste que va sufrí, tenia ja 1,800 ànimes y després de sa peste quedá reduhida à 760 per haverne mòrtes 1,040 amb aquella calamitat.

Contan qu' un pastó va veure qu' un barco que passava enviava una llanxa à terra amb dos homos; qu' aquests féren un clòt à s' arena y hey abocaren un mòrt que duyan dins un capòt gruxat, deixant allà es capòt y tornantsè tot-duna à sa barca que s' alluñá depressa.

Aquell pastó va aná à cercá aquell capòt, el trobá de lo milló per gordarsè

s' hivèrn de sa serena y el s' en dugué à ca-séua.

L' ondemá día 7 de Maitx de 1820, aquell pastó va essè es primé mòrt de sa peste de *bubó* que comensa à creixe y à estendrerse per la vila; y gracies que à fòrsa de bòn cordons sanitaris pogueren lográ que no sortís d' aquell racó de Mallorca.

Ses autoridats se portaren molt bé; Don Pere Vallejo Bisbe de Mallorca, se oferí amb fetxa de 31 de Maitx, à atendre per son conta à s' alimentació de tots els malalts, viudes, orfans y demés pòbres; y va cumplí d' una manera gloriosíssima aquest oferiment.

Els frares carmelites Fray Antòni Ferrá y Fray Juan Planes, demanaren en 10 de Juñy s' aná à ausilia aquells pòbres y desamparats apestats, assistint als malalts y donant sepultura als difunts; y tots dos foren víctimes de sa séua ardent caritat y abnegació.

D' es convent d' Artá hey anaren 9 frares, 5 de missa y 4 llechs; y n' hi moriren alguns. Es primé qu' hey aná fonch en 26 de Maitx de dit any 1820; els altres 5, en 2 Juñy; y altres en 17 Juñy.

S' en tornaren alguns à Artá à mitjan Agost y els que quedaren vius hey esti-gueren fins día 23 de Decembre.

Hey varen aná presidaris à fé d' enterradós; y un d' ells anomenat Tòni Oliva, quant curava un *bubó* à una recen-acomèsa de sa peste, encara que dugués un Sant-Cristo en sa má, va abusá deshonestament d' aquella pòbre atlòta, à les 5 d' es decapvespre d' es 25 de Juñy; y no faltá qui acudís als crits qu' ella donava, y que pogués presència es fèt.

Don Tomás Verí, Brigadié Comandant general d' es cordó, li formá sumaria; y aquell criminal fonch passat per les armes à les 5 des capvespre d' es dia 27, dins es tancat de ca s' Hereu, devòra una olivera.

Dos anys després aquesta olivera morí y es pòble deya qu' era per havè estat regada amb sanch humana, però torná à trèure rebrots després.

Els perjudicis ocasionats à dita vila

per sa pèste amb in mòbles y gastos d' espurgo, pujaren à 145.073 lliures 16 sòus y 4 dinés.

Hem dit qu' es primé mòrt fonch es 7 de Maitx. El 15 ja 'n moriren 10 amb un vespre.

Dins es Juny hey va havè dia de 61 mòrts; y dia 7 d' Agost va mori es derré anomenat Pere Massanetes (a) s' Hereu. De manera que durà tres mesos redons.

Es cordó sanitari no va essè llevat fins dia 1.º de Febré de l' any siguent 1821, y en commemoració d' aquest fèt es pòble prometé fé fésta solemne cada any en semblant dia, amb obligació d' ohí missa y no fé feyna.

Hey acodiren metges de Ciutat y el Doctó Pascual hey quedá mòrt.

Arribaren els pares à enterrá els séus infants; y com els cementèris estavan ja plens, los donavan sepultura dins es mateix camp ahont tenían sa barraca.

La vila va viure acampada fins à s' Octubre, dins Na Llambies.

Encara son coneixedós els llochs ahont estavan ses barraques, perque hey naixqueren pins à n' els puestos qu' ocupavan aquelles.

L' any 1822, se contá sa població que tenia la vila y foren 1,118 persones, ó sia 779 dins es pòble y 339 dins ses possessions.

L' any 1834 se tornaren contá els habitants y resultaren es sigüents:

Families 368, axò es:

Homos casats 315; capellans 2; fadrins 515; viudos 27. Total 860.

Dones casades 316; viudes 59; fadrines 410. Total 785.

Població total, 1,645 ánimes.

Els anys sucessius foren els sigüents:

Any 1835, 1,683 ánimes.

» 1836, 1,752 »

» 1837, 1,865 »

» 1839, 1,874 »

» 1840, 1,905 »

» 1841, 1,924 »

» 1842, 1,968 »

» 1843, 2,022 »

» 1844, 2,078 »

» 1845, 2,114 »

» 1846, 2,107 »

» 1847, 2,057 »

» 1848, 1,967 »

» 1849, 2,023 »

» 1850, 2,053 »

» 1851, 2,032 »

» 1852, 2,079 »

» 1853, 2,079 »

» 1854, 2,083 »

» 1855, 2,091 »

» 1856, 2,106 »

» 1857, 2,118 »

» 1858, 2,186 »

Desde 1813 fins à 1814 tengué Ajuntament.

D' es Mars de 1820 à s' Octubre de 1823 en torna tení.

En 20 Jané 1837, en torná tení; y encarara hey dura.

Es datos oficials més recents li do-

nan uns 2,500 habitants, amb un terme de 5,762 cuarterades, y una producció de 97,774 pessetes.

PEP D' AUBEÑA.

EL PESCADOR.

Vóra la mar quieta,
Al despuntar un jorn,
Axí se lamentava
Un pòbre pescador:

«Donzelleta que cantas
Alegres les cançons
Escolta la veu triste
De ton faèl aymador.

¿Còm podré amb me rudes
Dirte còses d' amor?
¿Còm podré jò explicarte
Qu' ets ma vida; el me tot?

Si fos parlar de xèrres,
De rays ó palangrons,
De volantins ó fluixes
De rèms ó del timó;

Si amenassan tempesta
Els nègres horissonts;
Si el vent es tramuntana,
Grech, mestral ó mitjorn;

Si de la marejada
Van remoguts els fons;
O si va de bonança
Per agafar bons llops!

Parlartè d' ams y d' esca,
Contarte si el méu bot
L' he avarat à la platja
Per calafatarló!

Jò tot t' ho explicaria
Sense ningun temor;
Mes ¡ay! ma garrideta,
Mon còr per tú se romp.

Puis còm te veitx tan bella
Sent abraçar mon front,
Y no puch explicarte
Lo fòrt del méu amor!

Y tú me fas desprècis!
No escoltes mas rahons!
¿Perque donzella ingrata
Te rius del méu dolor?..

Tal vòlta arribi un dia
Que pensarás milló!
Mes ja les méues queixes
No sentirás mes, no!!

Llavòrs, aymada mia,
Per mi haurá acabat tot...!!
May més tornarás veure
Barca...!! ni pescador!!!

UNA SEUVATGINA.

¡A TARRAGONA QU' HEY FA BON SOL!

Aquest ditxo populá molt usat en es sigle passat, y conservat encara avuy en dia, es còm si diguessem: «¡vés à pas-setja! ¡Deixèm en pau!»

Es séu origen històrich, (segons uns apuntes anònims del sigle XVII, que trobarem entre ses porgueres d' un bibliógrafa), va neixe quant se sostenia amb inmens trabay l' Hospital General de Mallorca, amb ses reutes pròpies y ses almòynes eventuals, més una petita cantitat qu' els Jurats feyan pagá à n' els vecins per mèdi de repartiments dits *tallas*.

Còm à n' aquell temps no ecistia Hospital Militar els soldats malalts de sa guarnició los duyan à n' es Civil, cuyó gasto adelantava el comú per recobrarlo del Real Patrimòni.

Més còm aquest trobas sempre escuses per no pagá, y sa maleixa autoritat Real contradigués à ses séues pròpies ordres anteriós, y denegás molt sovint ses justes reclamacions de dits crèdits, y posas amb axò amb apuros dit establiment de Beneficència, amb perjudici d' ets fiys del país; va pensá que devia prendre una resolució extrema, majorment desde que nota que ses autoritats militars de s' eczèrcit de Cataluña, extralimitantse de ses séues atribucions enviavan cada instant partides de soldats malalts perque los curassen en dit hospital.

El 13 de Mars de l' any 1638, havent arribat de Tarragona à dit fi, una d' aquestes partides de soldats malalts que perteneixian a n' es retgiment d' *Oquendo*, es Virrey de Mallorca los envia en seguida à dit Hospital, però els dependents de s' establiment que tení n' ordre de no rebrerlos, los negaren s' entrada y los deixaren plantats en mitx des carré.

Avisat el Virrey va passá als Jurats amenassants oficis; aquests contestaren que no ho entenían y qu' es feya indispensable acaba d' una vegada tals abusos, y que à n' es séu entendre era es mèdi més eficaz, torná aquella gent à n' es punt d' allà ahont venia.

Amb axò y entre *dimes* y *diretes*, passaren hòres y més hòres sense prendre resolució; més à la fi, compadescuts els empleats subalterns d' aquells infelisses, los feren entrá dins s' edifici, apesá de ses ordres terminants d' els séus superiós que manavan no rebrerlos per cap estil.

Naturalment, durant aquest llarch intervalo, els infelisses malalts varen havè d' esta à s' intempèrie mitx despuysats tremolant de fret, y com per major desgracia, el Cèl s' ennigulás y mogué vent, se queixavan amargament d' es séu estat y havent esclamat alguns d' ells que «*hasta y tot es Sòl de Mallorca los negava sa calentó*» los contestá

un d'els curiosos que los miravan: ydò, *tornavrosné à Tarragona qu'hey fa bon sòl.*

Duyt aquest assumto més envant al Gran y General Consey, se va acordá definitivament l'any 1641, que no s'admetessen en avant à l'Hospital General, soldats que no fossen del Reyne de Mallorca.

S'ús ha fét variá es significat d'aquest ditxo, però nòltros creym qu'es séu vertadé orígen es el que vos acab de contá.

Pif.

UNA MARE.

A E... O....

Amb lo còr de tristor prês
Una mare contemplava
Un miñó que badayava
Ajagudet dins un brês.

Trenta mesos sòls tenia
Aquell miñonet hermós,
Quant Deu per sí ja 'l volia
Perque li cantás loors.

Per una etèrna memòria
La séua mare l'abrassa:
Y vat-aquí que se passa
D'aquesta vida à la glòria.

La mare está desmayada
Tant gran es el séu dolor
Tant forta la bategada
Que li fa pegar l'amor.

Després de tornar en sí
Mirá aquell trist cosset;
Era el d'aquell miñonet
Més blanc que el lliri ó el jasmí.

Al mateix temps se sentia
Un armoniós sarau
Y una veu que repetia
«A ma-mare consolau.»

A. O.

XEREMIADES.

Hem rebut es *Boletín de la Academia de la Juventud Católica de Palma de Mallorca*, y enterats de lo que dú, esperám que será una publicació notabilíssima que recomanám à tots els nòstros lectors que desitjan ensabori òbres literaries hònes y de bon fi.

Pareix que diumenge passat dos subjectes que deuen tení més d'animals sauvatges que d'hòmos, varen pegá garrotades ó galdades à un hourat boté anomenat Don Jusèp Martínez, quant se retirava à ca-séua à s'Arraval de Santa Catalina, sense essé provocats.

Segons diuen, se sab qui son; y quant era d'espera que se los aplicas sa lley, pareix que n'han sortit amb un pòch d'aygo beneyta, pagant sis duros de multa, no sabem si cadascun ó entre tots dos.

Ara preguntám nòltros: ¿Quantes bastonades pegaren ó quantes galdades? Desitjam sebrerhó per trèure es conta de lo que val avuy día, à prèu corrent de plassa, una garrotada ó una galdada; perque aquesta interessant cotisació no la dú es Bolletí.

**

Segons hem sentit á dí, el viatge d'es vapor *Palma* cap à Soller, per veure sa funció d'els móros, va aná molt bé. La mar, diuen, qu'estava com òli; y contan també qu'els passatgés passaren molts una recció de fam.

¡Amigo! Ell no les podèm tení totes plènes.

**

—Bernat, ¿y perque no anares à Soller amb so vapor *Palma*?

—¡Hòmo: ell no 'm convidaren!

—En paga tres pessetes...¿ò hey volies ana de gorra?

—De gorra nó: jò hauria duy t capell.

**

Per dins ses carreteres ja no s'hi pòt aná sense está esposats à cada instant à tení una desgracia. Els carros caminan sense ningú que los guihi, perqu'els carreters ó dòrmen dins els carros com à rebasses ó aplegats darrera tots els carros que van de conserva fuman xarran y flastoman. Moltes vegades succeheix que perque es mul vaja amb més comoditat li llevan ses gornicions des cap y axí va més à lloure. Valga qu'els muls mallorquins son una casta d'animals que ténen més coneixement qu'els carretés que los mènen, que sinó cada dia hey hauria mes desgracies que no hey há.

A MARIA SANTÍSSIMA

DURANT EL MES DE MAITX.

Amb gran gòig de molt pura alegría
En el Maitx en que brotan les flòrs,
Paguèm tots un tribut à María
Qu'es la Reyna de los nòstros còrs.

Ella Vèrge Puríssima, bella
Més que 'l sòl amb lo séu resplandor;
Es la Ròsa y hermosa ponsella
D'hont brotá el Fill de Deu Salvador.

Es la Mare y més Pura Duncella
Escullida per Deu Creador;
Entre totes la gran mar vella
Que mos dá à tot un Deu Redentor.

Alabèm, puis, rendits les grandeses
De María per ditxa tan gran;
Y ses nòstres virtuts amb fineses
Compensades per ella serán.

Amb guirnaldes de ròses, clavells,
Lo séu front coronèm amb amor;
Desitjant mos alcans el favor
D'acceptar nòstros pòbres ramells.
Son desitx son les flòrs belles, maques,
Que li indican pureza y candor;
Però nòltros, criatures molt flaques,
Amb espines causám son dolor.

Desd'avuy ¡oh, María! amb gran zèl
Eus darèm belles flòrs de virtut
Perque en vida de gracia y salut
Meresquèm conseguir ses del Cèl.

P. G. F.

COVERBOS.

Hey havia un pagès que després de havé estat casat més de vint anys sense tení atlots, à la fi en ses veyeses en tengué un; y com poreu pensá, además de essé un aviciat de *co còu*, (heretat des pubils) era més torpe qu'una carabassa vinerà.

Aquest atlot anava à escola qualche dia si queya bé; y un dia qu'es mètstre havia esplicat lo qu'era sa poesia, se posá à n'es cap que volia essé poeta. Els séus pares heu digueren à n'es mètstre y aquest los contestá:

—Está molt bé; ydò, lo qu'heu de fé, es cercarli un mètstre de Retòrica; y tal vegada si té sentiment... qui sap..... sortira... qualche cosa.

Aquí respongué son pare amb sa mateixa agudesa que *Sancho-Panza*:

—Lo qu'es sentiment, no n'hi falta; y en tant es axi, que cada dia demati enseguida que sent s'ase que brama, s'axeca à estodiá.

—Sí, (respongué sa mare,) ¡si tot ho tenia tant hò com ses oreyes!.....

—Bé, (digué es mètstre) ja anirá bé, si Deu ho vòl.

**

Un estudiant molt etxarovit. el convidaren à fé una cassada, y quant fouch à sa garriga li digueren es séus companhs que no parlás perqu'es conís no fogissen, y totd'una qu'ell va veure es conís amollá amb un crit aquest llatinasso:

—*Ecce cuniculi multi.*

Y quant va veure qu'es conís fogían, digué:

—¡May hauria cregut jò qu'es conís sabessen es llatí.

**

Un véy deya que tres còses tenia més que quant era jove. Veure més, poré més y maná més, y deya:

—Veitx més perque si parl amb un homo en veitx dos y primé un. Puch més, perque quant devall de s'ase, m'en duch es bast; y man més perque si man una cosa deü vegades no la fan una.

**

CORRESPONDENCIA.

Pòble de..... 1 de Maix 1884.

Señó Directó de L' IGNORANCIA:

MOLT SEÑOR MÈU: Amb motiu d' essè avuy es *cumple-meses* de s' institució d' una nòva societat que compòsta des corresponents germans, dirigida per un sabi de *gruix de rey*, que fa de President, y montada amb tots es *bemols* y *sostenidos* necessaris, se formá dia 1.er d' Abril d' aquest any, m' ha paregut convenient ferli una petita ressenya per si vòl que s' en enterin els ignorants lectors des séu humorístich setmanari.

Es President, hòmo entès no sòls en la matèria sinó en la forma, (perque n' fa), es un hòmo de bé à carta cabal. Malès llengus diuen qu' es un pòch tocat d' allò qu' es diu supèrbia, però jò no 'u crech; axò sí, pretèn de sèbre més que ses persones de carrera, y, (entre nòltros), no sab confegí; es un hòmo alt, ben format, guapo à més no porè; dú una barba més gròssa que sa de s' ermitá Pau, ben conrada y goretada y més negre que sa boca d' un llop, sòls té sa desgracia de faltarli un uy, y tení una cama tanyada tay de rèl, es tan amant del germá prohibisme qu' una vegada es temé que ses rates li menjavan es pa de demunt es raül y el posá en tèrra per estalviarlos sa feyna de pujarhí; amb una paraula, es s' hòmo més condret que poreu imaginá.

Sa persona que fa es segon papé (còm diríam si se tractás d' una comèdia) es un ¿que diré? un sabi de cap à pèus, un hòmo *medium*, còm l' anomenan ells mateixos, y *medium* 'par que vulga dí mitx... ¡beneyt!... figurauvós, ara, que tal será éll que no arriba à sensè.

Els demés sòcis son també persones instruhíffsimes, hasta dirli que tots son condeixebles d' els tamborés de La Sala.

Es fi de sa societat es encendre es llum à s' humanitat, perque segons ells, diuen: «tots estám à les fosques,» y enterarmós de lo que passa d' allà sa tomba; amb una paraula conversá amb sos esperits.

Fa un parey de diumenges que vaitx assistí à sa primera reunió; si vòl tení una idèa des local, figurès un quartet petit endolat de cap à pèus, en mitx hey ha una tauleta redona amb un tapete de *merin* que li arriba fins en tèrra, un tinté, dues plomes, un codornillo de papé blanch y un llibre titulat *Llamp Kampdell*, compònen tot lo qu' hey ha demunt sa taula. Si alsau es cap veureu un carabassòt gròs ferm, penjat à sa traginada amb un vansís de carritx tenit amb fum d' estampa amb tres candelas verdes clavades que serveix de salomó, sis cadires endolades també, acaban de formá es moblari d' aquell lòch. ¡Ah! no pensava à dirli que demunt sa tauleta hey ha un bras dins una mà-nega y à n' es cap hey vaitx veure una ma regulá, ben negre, sense moviment, de fust. Tò-can les nòu, y els germans, que ja n' havíam fumats un à s' ante-sala, posant cara de sentenciats, entrám à dins es *salon*; es President que va devant s' atura devòra sa taula, mentres nòltros mos colocavam à n' els puestos respectius.

Llavò es President digué amb veu fosca: «*hermanos, oremos!*» y tots quedarem ajonoyats y amb sos morros en tèrra; jò, còm no les tenia totes segures quant vaitx veure tant d' aparato, vaitx fé propòsit d' está alèrta, y mentres tots resavan amb veu ronca, vaitx alsá es cap, y ¡que veitx! es President conversava amb un de devall sa taula; heu vaitx mirá bé, y efectivament per una retxillereta que tenia es tapete, vaitx veure un hòmo amb tal postura que sense passá pena treya es bras per un-forat, y axò era

es bras de fusta. Jò, fent es desentès, torn acalá es cap, y pòch després es President, axecantsè, prengué assiento devòra sa taula y nòltros mos assegurem à n' es nòstro lòch sense fé compliments; obrí es *Llamp Kampdell* y es posá à lletgí. ¡Vaja un llibre! ¡ja en diu de còses! allá veuria esplicá assuntos que quant y més no s' ha pensat may que ecstissen, allá veuria còm dos y dos son quatre, que descendim des monayòts y que n' morirmós tornám cans, ò moixos, ò grandòts, ò altre còsa pitjó.

Acabada sa lectura apagaren dos ciris, (no sé si per ceremònia ò per estalviá sa cèra): y un germá pronunciá un elocuentíssim discurs mitx en mallorquí y mitx en castellá, entre altres còses recòrt que va dí:

—*La mia ànima por ventura va ser la de un perro; la del digno Presidente ¿qui sab si el siglo pesado era la d' un escarabato?*

Jò, señó Directó, per parlá en plata, no heu vaitx creure, però axí mateix, quant acabá es discurs vaitx fé mansbelletes y vaitx pegá potades en tèrra còm els altres.

Es President soná una campaneta de test que duya dins sa butxaca, y se restablí es silènci.

Passarem després à s' evocació d' els esperits, es *medium* fé s' uyastre dues vegades y pegá tres tumbaléseles, quedant assegut de cul plá en tèrra, es pegá sèl ò vuyt tòchs p' es cap amb so puñy estret, cridá s' esperit d' En Pere Teléca, el qual no se fé esperá gayre, segons digué es *medium*, que per mí el vèya tant còm jò, y li preguntá:

—¿Que fa ara la Reyna d' Inglaterra?

Sa ma qu' hey havia demunt sa taula escrigué: «dona paya à s' ase» apenas hagué acabat de lletgí sa respòsta quant li torná preguntá:

—S' ànima d' En Pintat ¿quin còs ocupava l' any ú?

Y sa má va escriure «es d' un calápot.»

Axí hauríam seguit si s' únich ciri qu' hey havia encès no hagués acabat de fé claró, ò milló diré, si no l' haguessen apagat; quedarem à les fosques y comensám à sentí un renòu de cadenes que feya faretat, y à veure sortí fòch y més fòch de devall sa taula; jò qu' havia descubèrt sa manganeta no 'm vaitx alterá cap mica, però no hey faltaren alguns desmayos y acubós de cò.

Quant aquell bòn hòmo estigué cansat de fé renòu y encendre reyna, comensá à cridá y fé espants; es *medium* li demaná en ròm de Deu qui era, y éll amb veu molt triste respongué:

—Un condemnat que no pòt aná al Cèl fins que sia mòrt es primé animal que veurèu.

Es *medium* en nòm de sa societat li doná paraula de que 'l matariám, y de còp y boley vatomstaquí altra volta à les clares, un *sòcio* havia encès un misto. Encengueren un ciri y ¡oh, desdita! es primé animal que vèrem fonch una pussa que botá demunt un papé, de mòdo que tots la poguerem veure, apenas tocá quant d' un salt s' aficá dins sa barba ròtja d' un germá qu' anava á agafarlè, y allá foren ses bònnes, estirades d' un vent, sempentas de s' altra, crits, tots volían agafá sa pussa y ningú la trobava. Es President per evitá barullo, amb tò mages-tuós digué:

—Tròp que lo milló será untá sa barba de *petróleo* y pegarli fòch.

Axí heu férem, però s' animalet apenes sentí sa frescò des *petróleo*, quant saltá demunt es nàs des President còm à punt més vistable, y d' allá prengué es vòl cap à un lòch que no poguerem trobá.

En vista des mal resultat de ses nòstres espigolades heu deixarem aná, mos retirarem cul batut y cara alegre, y se levantó la sesion.

En tení espay li contaré ses altres.

UN GERMÁ.

PORROS-FUYES.

SOLUCIONS Á LO DES NÚMERO PASSAT.

GEROGLIFICH.—*Mestre: sa mestressa té tres nins.*
SEMBLANSES.—1. *En qu' está demunt s' esquena.*
2. *En qu' hey diuen misses sa-grades.*
3. *En que té ales.*
4. *En qu' en corren pòques.*
TRIANGUL....—*Massòt-Masó-Mas-Ma-M.*
XARADA.....—*Co-co.*
PREGUNTA....—*El qui se véns à si mateix.*
CAVILACIÓ....—*Taverner.*
FUGA.....—*Abans de riurerté des coix, mira si camines dret.*
ENDEVINAYA.—*Una campana gròssa.*

GEROGLIFICH.

... + aaa D^{at} CCC \$
ECSEMÉ.

SEMBLANSES.

1. ¿En que s' assembla una pussa à una guya?
2. ¿Y una pussa à un mestre d' axa?
3. ¿Y una pussa à un nin petit?
4. ¿Y una pussa à sa Mòda?

TRIANGUL DE PARAULES.

Ompli aquests pichs amb lletres que lletgides diagonalment y de través, digan: sa 1.ª retxa, un llinatge; sa 2.ª, lo que se posá à n' els escrits; sa 3.ª, es nòm d' un signe aritmètic; sa 4.ª, lo que tènen ses figueres; y sa 5.ª, una lletra.
ECSEMÉ.

XARADA

Sa primera es animal
Qu' es de molta utilitat;
Sa segona es una rota
De s' escala musical;
Y es tot es una còsa
Que d' un lòch à s' altre vá.

PREGUNTA.

¿Quina es sa covardia més gran del mon?
MESTRE GRINOS.

CAVILACIÓ.

RABÍ

Compòndre amb aquestes lletres un llinatge.
ELL.

FUGA DE VOCALS.

M' n v..tx n. . c.rc. .rb.ss.s
.mb .n. d. C.v.;
Q.. s. p.s. .mb b.st..
N.'n p.t h.v. s.n. c.ss.s

ENDEVINAYA.

Tench es capet del tot buid
Y maneta aficadissa
Y un cosset hermós y dret
Y son de dònnes amiga.

(Ses solucions dissapte qui vé si som vius.)

17 MAITX DE 1884

Estampa d' En Pere J. Gelabert.